

Innst. 252 L

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 72 L (2011–2012)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om endringer i folketrygdloven

Til Stortinget

Sammendrag

I proposisjonen legges det frem forslag til endringer i folketrygdloven. Forslaget gjelder fremgangsmåten for fastsetting av lønnsveksten i forbindelse med den årlige reguleringen av løpende pensjoner og folketrygdens grunnbeløp.

Fastsetting av lønnsvekst skjer i dag på grunnlag av forventet lønnsutvikling i reguleringsåret, justert for eventuelt avvik mellom forventet lønnsutvikling og anslag for faktisk lønnsutvikling siste år. I forbindelse med regulering av folketrygdens grunnbeløp og pensjoner (trygdeoppgjøret) fra 1. mai 2011 ble det varslet en vurdering av reglene for fastsetting av lønnsveksten i reguleringen.

Forslaget innebærer at det skal tas hensyn til eventuelle avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst de to siste kalenderårene. Man vil oppnå en bedre tilnærming til faktisk lønnsvekst dersom det justeres for eventuelle avvik for flere år tilbake enn bare det foregående, og dermed bidra til at den indekseringen som er forutsatt og vedtatt i forbindelse med pensjonsreformen følges bedre opp.

Det vises til proposisjonen kapittel 2 hvor det er nærmere redegjort om fastsetting av lønnsveksten og grunnbeløpet og kapittel 3 hvor det redegjøres for bakgrunnen for lovforslaget.

Forslaget til endringer i folketrygdloven og tilhørende forskrifter ble sendt på høring med frist 8. februar 2012.

De av høringsinstansene som har uttalt seg, støtter i all hovedsak forslaget og viser til at den foreslåtte endringen vil innebære mer korrekt fastsetting av lønnsveksten enn etter gjeldende regler. Det vises til proposisjonens kapittel 4 hvor det er redegjort nærmere for høringsnotatet og noen av høringsinstansenes syn.

Departementets vurderinger og forslag

Det legges til grunn at trygdeoppgjøret fortsatt skal gjennomføres i mai hvert år. Likeledes at økningen av pensjonene kommer til utbetaling i juli med etterbetaling for mai og juni.

I trygdeoppgjøret anvender man forventet lønnsvekst for inneværende år, justert for eventuelt avvik mellom forventet lønnsutvikling og anslag for faktisk lønnsutvikling året før. Som det fremgår i proposisjonen, kan anslagene for lønnsvekst for året før bli revidert etter at trygdeoppgjøret er gjennomført. Det betyr at reguleringen av grunnbeløpet kan være basert på tall for lønnsvekst i foregående år som senere er blitt revidert. Ved neste trygdeoppgjør får man med dagens regler ikke tatt hensyn til slike revideringer.

For å bedre følge opp intensjonen om at grunnbeløp og pensjoner skal reguleres på bakgrunn av faktisk lønnsvekst, bør reguleringen baseres på anslag for faktisk lønnsvekst flere år bakover i tid enn siste år.

Det foreslås at man i reguleringen tar hensyn til eventuelle endringer i anslagene for lønnsveksten to år bakover i tid.

For trygdeoppgjøret i 2012 betyr dette at man ved reguleringen på vanlig måte legger til grunn forventet lønnsvekst slik den anslås i revidert nasjonalbudsjett 2012. Videre skal det justeres for avvik mellom anslått lønnsvekst i 2011 i revidert nasjonalbudsjett

2011 (3,9 pst.), og Teknisk beregningsutvalg for inntektsoppgjørenes (TBU) anslag for faktisk lønnsvekst i 2011 (4,3 pst.). I tillegg skal det i henhold til forslaget i proposisjonen korrigeres for avviket mellom TBUs anslag for faktisk lønnsvekst i 2010 som ble lagt til grunn i trygdereguleringen 2011 på 3¼ pst., og TBUs oppdaterte anslag for lønnsveksten i 2010 på 3,7 pst.

Forslaget innebærer at det også må gjøres tilsvarende endringer i forskrift 6. mai 2011 nr. 465 om beregning av lønnsveksten som skal benyttes ved reguleringen av grunnbeløpet og alderspensjon i folketrygden.

Ikrafttredelse

Det foreslås at endringene trer i kraft straks. Det er en forutsetning dersom endringene skal gjelde i årets trygdeoppgjør at endringene har trådt i kraft før den årlige reguleringen av grunnbeløpet og løpende pensjoner finner sted i løpet av mai måned.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget bidrar til at man får en indeksering som er forutsatt og vedtatt i forbindelse med pensjonsreformen. Forslaget vil ikke ha økonomiske konsekvenser sammenlignet med de beregningene som ble gjort i forbindelse med Ot.prp. nr. 37 (2008–2009) om ny alderspensjon i folketrygden og Prop. 107 L (2009–2010) om tilpasning av tjenstepensjon og AFP i offentlig sektor til ny alderspensjon i folketrygden.

Komiteens behandling

I forbindelse med komiteens behandling av lovproposisjonen ble det 13. april 2012 sendt brev til statsråden hvor komiteen ba om nærmere klargjøring på to ulike områder. Komiteens brev samt statsrådets svar av 23. april 2012 følger vedlagt.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tove Linnea Brandvik, Thor Erik Forsberg, Steinar Gullvåg, Kari Henriksen og Thor Lillehovden, fra Fremskrittspartiet, lederen Robert Eriksson, Vigdis Giltun og Laila Marie Reiertsen, fra Høyre, Torbjørn Røe

Isaksen og Bente Stein Mathisen, fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til at de foreslåtte lovendringene i folketrygdloven vil føre til en riktigere fastsetting av lønnsveksten og grunnbeløpet. Komiteen viser til dagens system der man fastsetter lønnsveksten på grunnlag av forventet lønnsutvikling i reguleringsåret justert for eventuelt avvik mellom forventet lønnsutvikling og anslag for faktisk lønnsutvikling siste år. Komiteen ser at dette over tid kan gi avvik mellom faktisk lønnsutvikling og lønnsveksten som legges til grunn for regulering av alderspensjon og fastsetting av grunnbeløp. Dette er ikke ønskelig. Komiteen slutter seg derfor til forslaget om å justere for eventuelt avvik mellom forventet lønnsutvikling og anslag for faktisk lønnsutvikling siste to år.

Komiteen viser til at det skal være drøftinger med organisasjonene om tallgrunnlaget for regulering av grunnbeløp og pensjoner. Komiteen er opptatt av at dette videreføres.

Komiteen viser til at UNIO i sitt høringsvar tok opp en mulig uklarhet i hvordan beregningen skal gjøres. Komiteen viser til statsrådets svarbrev til komiteen av 23. april 201, som understreker hvordan den faktiske beregningen skal gjøres, og slutter seg til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er usikker på om den foreslåtte endringen i folketrygdloven vil kunne føre til en ytterligere negativ utvikling av løpende pensjoner. Gjeldende regelverk tilsier at løpende pensjoner skal reguleres med forventet lønnsvekst i reguleringsåret, justert for eventuelt avvik mellom forventet og faktisk lønnsutvikling siste år. Disse medlemmer mener at en endring som legger avviket for de to siste år til grunn vil føre til en lavere regulering dersom avviket var lavere det første av de to årene enn det siste. En høyere regulering vil bli resultatet dersom det første året hadde et større avvik. Disse medlemmer ønsker ikke en utvikling som, i tillegg til den underregulering som allerede er innført med pensjonsreformen, vil gi muligheter for enda større gap mellom utviklingen av lønnsinntekter og løpende pensjonsinntekter. Dersom den foreslåtte endring kun er ment å skulle gi en bedre tilnærming til faktisk lønnsvekst, bør den vurderes innført for andre inntektsgrupper.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov
om endringer i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 1-4 tredje ledd skal lyde:

Til grunn for reguleringen legges forventet lønnsutvikling i reguleringsåret, justert for eventuelt

avvik mellom forventet og faktisk lønnsutvikling *siste to år*.

§ 19-14 sjette ledd skal lyde:

Til grunn for reguleringen legges forventet lønnsutvikling i reguleringsåret, justert for eventuelt avvik mellom forventet og faktisk lønnsutvikling *siste to år*.

§ 20-18 sjette ledd skal lyde:

Til grunn for reguleringen legges forventet lønnsutvikling i reguleringsåret, justert for eventuelt avvik mellom forventet og faktisk lønnsutvikling *siste to år*.

II

Loven her trer i kraft straks.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 24. april 2012

Robert Eriksson

leder

Geir Pollestad

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra arbeids- og sosialkomiteen v/komiteleder til Arbeidsdepartementet v/statsråden, datert 13. april 2012****Prop. 72 L (2011-2012) om endringer i folketrygdloven**

Arbeids- og sosialkomiteen viser til ovennevnte proposisjon der regjeringen foreslår en endring fra ett til to år når det gjelder beregningsgrunnlaget for avvik i forhold til lønnsutviklingen og regulering av løpende pensjoner.

I høringsuttalelsen fra Unio fremkommer det et spørsmål om hvordan avviket beregnes. Komiteen ber om en klargjøring av dette spørsmålet.

Andre høringsinstanser har gitt uttrykk for en viss skepsis i forhold til at den foreslåtte beregningsmåten muligens kan vise seg å bli til ugunst for pensjonister generelt eller for grupper av pensjonister. Komiteen ber også om en klargjøring i dette spørsmålet.

Grunnet komiteens fremdrift bes det om snarlig svar.

Vedlegg 2**Brev fra Arbeidsdepartementet v/statsråden til arbeids- og sosialkomiteen, datert 23. april 2012****Prop. 72 L (2011-2012) om endringer i folketrygdloven**

Jeg viser til brev fra Arbeids- og sosialkomiteen 13. april d.å.

Forslaget i Prop. 72 L om endringer i folketrygdlovens reguleringsbestemmelser innebærer at reguleringen av folketrygdens grunnbeløp og pensjoner skal baseres på anslag for faktisk lønnsvekst to år bakover i tid.

For trygdeoppjøret i 2012 innebærer lovforslaget at anslaget på forventet lønnsvekst i inneværende år vil bli justert både for

- 1) eventuelt avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst siste år, det vil si 2011, og
- 2) eventuell *endring* i det avviket mellom forventet og faktisk lønnsvekst som ved trygdeoppjøret i 2011 ble lagt til grunn for 2010 (det året som i 2012 ligger to år tilbake i tid).

Ved de årlige trygdeoppjørene tar man utgangspunkt i regjeringens anslag for forventet lønnsvekst i reguleringsåret, slik det framkommer i Revidert nasjonalbudsjett (RNB). Deretter skal det justeres for eventuelt avvik mellom regjeringens anslag for forventet lønnsvekst i RNB foregående år og Det tekniske beregningsutvalgets (TBUs) anslag for faktisk lønnsvekst for dette året.

TBUs anslag for faktisk lønnsvekst kan erfaringsvis endres etter at trygdeoppjøret er gjennomført.

Det oppstår dermed et avvik mellom TBUs foreløpige anslag som ble lagt til grunn ved trygdeoppjøret og det som faktisk ble lønnsveksten. Dette vil da være et avvik som refererer seg to år tilbake i tid fra reguleringsåret. Det er dette avviket som det i henhold til lovforslaget skal korrigeres for.

Ved reguleringen av folketrygdens grunnbeløp og pensjoner skal man dermed legge følgende til grunn:

- anslag for forventet lønnsvekst i reguleringsåret
- avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst for ett år tilbake i tid
- justert avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst for to år tilbake i tid (differansen mellom TBUs foreløpige og endelige anslag for faktisk lønnsvekst to år tilbake i tid).

Det er ingen av høringsinstansene som hevder at lovforslaget vil være til ugunst for grupper av pensjonister, noe det etter min vurdering heller ikke vil bli.

Pensjonistpartiet framholdt at de vanskelig kan se at forslaget er til gunst for pensjonistene generelt. Formålet med lovforslaget er derimot å bidra til en mer presis fastsetting av lønnsveksten som legges til grunn for reguleringen av folketrygdens grunnbeløp. Når de endelige anslagene for lønnsveksten foreligger, kan det vise seg at reguleringen av grunnbeløpet og pensjonene det ene året har vært for høy og et annet år for lav. Dersom det etter trygdeoppjøret et år viser seg at anslaget for faktisk lønnsvekst har vært

satt for lavt, vil det ikke kunne korrigeres for dette neste år uten den foreslåtte endringen. I en slik situasjon vil lovforslaget utvilsomt være til gunst for pensjonistene. Forslaget vil for øvrig slå likt ut for alle pensjonister. Det er etter dette vanskelig å se at forslaget på generelt grunnlag skal være til ugunst for pensjonistene.

Forslaget har fått bred tilslutning fra høringsinstansene. Jeg viser særlig til at pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner, som deltar i de årlige drøftingsmøtene om trygdeoppgjøret, støtter forslaget.

